

ที่ ศธ ๐๓๐๒/ ๕๖๔

กระทรวงศึกษาธิการ
กทม. ๑๐๓๐๐

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สรุปมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ อว ๐๒๐๔.๒/๒๕๖๗๐ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๔. สำเนาหนังสือสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ที่ อว ๐๔๐๓/๑๕๒๕๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๕. สำเนาหนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๘/๑๑๒๒๗ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการ โดยสภาการศึกษาขอเสนอเรื่องทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระบุหน้าที่ของสภาการศึกษาไว้ในมาตรา ๓๓ (๒) ให้สภาการศึกษาทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา และในวรรคท้ายของมาตรา ๓๓ ระบุว่า การเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาให้เสนอต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี โดยที่ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ เป็นนโยบายที่สภาการศึกษาได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วในคราวประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยเป็นนโยบายที่จะช่วยขับเคลื่อนการดำเนินการวิจัยทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาประเทศให้เป็นทิศทางเดียวกัน จึงมีความจำเป็นต้องเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑)

๒. ความเร่งด่วน...

“เรียนดี มีความสุข”

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การกำหนดช่วงระยะเวลาของทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติที่สอดคล้องกันกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ คือ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อใช้งานวิจัยเป็นฐานในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามเป้าหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเร่งเสนอเรื่องเพื่อให้มีการสร้างการรับรู้ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานต่อไป

๓. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ความเป็นมา

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งการวิจัยเป็นสิ่งที่องค์กรต่าง ๆ ในทุกศาสตร์สาขาวิชาใช้เป็นหลักในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาองค์กร และการวิจัยยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบแบบแผน ทำให้องค์ความรู้มีความน่าเชื่อถือ โดยในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้มีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาหรือกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ที่เกี่ยวกับการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำวิจัยทางการศึกษาเพื่อจัดทำองค์ความรู้ และข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการศึกษา ซึ่งในเชิงปริมาณสามารถดำเนินการ จัดทำวิจัยซึ่งมีผลผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อพิจารณาในเชิงคุณภาพ ต้องยอมรับว่าการทำวิจัยดังกล่าว อาจยังไม่สามารถขับเคลื่อนผลการวิจัยให้เห็นผลในเชิงปฏิบัติได้เท่าที่ควร โดยเฉพาะหน่วยงานระดับปฏิบัติ ยังไม่ได้นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายการดำเนินงานที่คาดหวังไว้ นอกจากนี้ องค์ความรู้ที่ได้ จากการวิจัยส่วนหนึ่งมีลักษณะเป็นองค์ความรู้ในระดับจุลภาค มีความเฉพาะเจาะจง ซึ่งส่งผลกระทบ (Impact) ต่อสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาค่อนข้างน้อย ประกอบกับปัจจุบันยังไม่มีทิศทางการวิจัยด้านการศึกษา ของชาติ ส่งผลให้การให้ทุนวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยทางการศึกษาอยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ จึงไร้ทิศทาง และไม่เกิดพลังร่วม ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสภาการศึกษา จึงเห็นควรกำหนดทิศทางการวิจัยทาง การศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็น แนวทางในการสร้างงานวิจัยเพื่อการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งค้นหา คำตอบสำหรับการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน ป้องกัน เตรียมความพร้อม และรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และประกอบการพิจารณาให้ทุนวิจัยสำหรับหน่วยงานที่มีภารกิจ ในการให้ทุนวิจัย เพื่อนำการศึกษาของประเทศไทยไปสู่เป้าหมายเดียวกัน จึงเปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศ ที่ชี้ให้เห็นถึงเส้นทางและกรอบแนวทางการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

๓.๒ การดำเนินงานที่ผ่านมา

การจัดทำทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ เน้น กระบวนการวิเคราะห์ด้วยการมองอนาคต (Foresight) โดยการพัฒนาทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน คือ ๑) วิจัยเอกสาร ๒) วิเคราะห์ด้วยการมองอนาคต ตามองค์ประกอบของกระบวนการมองอนาคต โดย (๑) สแกน (Scan) หาสัญญาณการเปลี่ยนแปลงที่กระทบ กับพัฒนาการศึกษาและการวิจัยทางการศึกษา และวิเคราะห์แนวโน้มอนาคต และ (๒) วิเคราะห์ ติความ และจัดลำดับความสำคัญตามประเด็นมุมมองต่ออนาคต และนัยสำคัญต่อการวางแผน ๓) วิเคราะห์ ๓ มิติ (3 Dimensions) คือ ความต้องการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเทียบกับความเร่งด่วน ผลกระทบของงานวิจัย กับพลวัต และความเป็นไปได้ ๔) การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap analysis) และ ๕) การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม หลายชั้น...

“เรียนดี มีความสุข”

หลายชั้น ได้แก่ การประชุมคณะทำงาน การสนทนากลุ่ม ๕ กลุ่ม การประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการพิจารณาโดยคณะกรรมการชุดต่าง ๆ โดยการดำเนินการในครั้งนี้มีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษา ในการประชุมอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๗ และคณะกรรมการสภาการศึกษา ในการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ เรียบร้อยแล้ว

๓.๓ สารสำคัญ

ข้อเสนอนโยบายทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ในครั้งนี้ มาจากฐานการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศมีทิศทางและเป้าหมายของการวิจัยทางการศึกษาร่วมกัน อันจะส่งผลให้เกิดการวิจัยที่มีพลังร่วม (Synergy) ซึ่งจากผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ฐานของการศึกษา วิจัยและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดประเด็นทางการศึกษาที่มีความต้องการใช้ประโยชน์ มีความเร่งด่วนที่ต้องใช้งาน มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาในสภาพการณ์ที่มีความไม่แน่นอนของสภาพเศรษฐกิจและสังคม และเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับสัญญาณการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้ม รวมทั้งทิศทางของโลก อย่างไรก็ตาม ฐานการวิจัยนี้ไม่สามารถครอบคลุมการวิจัยทั้งหมดทุกประเด็น แต่เป็นประเด็นทิศทางการวิจัยทางการศึกษาที่สอดคล้องและจำเป็นสำหรับช่วงเวลา ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) โดยได้กำหนดทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติไว้ ๘ ประเด็น ที่รองรับเป้าหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งจะครบกำหนดในอีก ๕ ปีข้างหน้า ทั้งนี้ เป็นการกำหนดทิศทางการวิจัยทางการศึกษาเฉพาะประเด็นหลัก ส่วนประเด็นโดยละเอียดขึ้นอยู่กับความสนใจในการวิจัย เพื่อให้เกิดนวัตกรรมและความยืดหยุ่นในการวิจัย และในสภาวะการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก งานวิจัยที่มีอยู่เดิมอาจใช้ประโยชน์ไม่ได้จำนวนมาก เนื่องจากไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ จึงมุ่งส่งเสริมให้มีการวิจัยใน ๘ ประเด็นที่ส่งผลกระทบสูงต่อการศึกษาข้างต้น ทั้งในส่วนนโยบายและปฏิบัติ โดยครอบคลุมทั้งการวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) และการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) สรุปสาระสำคัญดังนี้

ด้านที่ ๑ การวิจัยเพื่อพัฒนาแนวคิด ระบบ โครงสร้าง และการจัดการศึกษา
ที่รองรับและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ

มีเป้าหมายให้เกิดองค์ความรู้หรือข้อเสนอใหม่ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ให้รองรับและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทุกมิติ และมีระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง โดยประเด็นวิจัยทางการศึกษาภายใต้ด้านที่ ๑ ประกอบด้วย ๑) การเรียนรู้ตลอดชีวิต ตัวอย่างการวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) เช่น ระบบส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระบบการศึกษาแบบไร้รอยต่อ เครดิตแบงก์ สภาพแวดล้อม และนิเวศการเรียนรู้ เป็นต้น และตัวอย่างการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) เช่น คุณวุฒิฉบับย่อย (Micro-Credential) Micro-learning Nano degrees Learning City และ Co-learning Spaces เป็นต้น และ ๒) การศึกษาเพื่อสังคมสีเขียว ตัวอย่างการวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) เช่น นโยบายการศึกษาสีเขียว การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อสังคมสีเขียวและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติและทักษะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และตัวอย่างการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) เช่น นวัตกรรมด้านหลักสูตร สื่อ และการจัดการเรียนการสอนเพื่อสังคมสีเขียว เป็นต้น

ด้านที่ ๒...

“เรียนดี มีความสุข”

ด้านที่ ๒ การวิจัยเพื่อกำหนดระบบการผลิตและพัฒนาทักษะกำลังคน ผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษาที่มุ่งสู่การยกระดับผลผลิตภาพโดยรวมของประเทศ

มีเป้าหมายให้เกิดองค์ความรู้หรือข้อเสนอใหม่ที่ใช้ในการพัฒนาทักษะของผู้เรียน ทุกช่วงวัย รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท ที่เพียงพอในการยกระดับผลผลิตภาพโดยรวมของประเทศ โดยประเด็นวิจัยทางการศึกษากายได้ด้านที่ ๒ ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาทักษะที่จำเป็น ตัวอย่างการวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) เช่น ทักษะในอนาคตที่ประเทศมีความต้องการเพื่อสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทักษะที่จำเป็น โดยเฉพาะทักษะพื้นฐาน (อาทิ การอ่าน) ระบบการส่งต่อและเชื่อมโยงในการพัฒนาทักษะ ความท้าทายและโอกาสด้านทักษะที่สถานศึกษาเผชิญอยู่ ความท้าทายและโอกาสด้านเงินทุน ระบบ และ ตลาดสำหรับการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการศึกษาด้านเทคนิค การฝึกงานอันเป็นการช่วยเพิ่มพูนและพัฒนา ทักษะ การปรับหลักสูตรเพื่อมุ่งเน้นทักษะและสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ และ การเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับการทำงาน เป็นต้น และตัวอย่างการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) เช่น นวัตกรรมระบบการ Re-Skills และ Up-Skills ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดงาน ทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ นวัตกรรมหลักสูตร และการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น ทักษะและสมรรถนะ เป็นต้น และ ๒) ความเป็นพลเมืองและพลโลก ตัวอย่างการวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) เช่น คุณลักษณะและการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองและพลโลก และการบูรณาการการบ่มเพาะ ความเป็นพลเมืองและพลโลกในหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นต้น และตัวอย่างการวิจัยในประเด็น ที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) เช่น พลเมืองดิจิทัล ช่องว่างระหว่างรุ่น (Generation Gap) และการจัด การเรียนการสอนที่เหมาะสม เป็นต้น

ด้านที่ ๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มุ่งสู่ การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาในระดับนานาชาติ

มีเป้าหมายให้เกิดองค์ความรู้หรือข้อเสนอใหม่ในการพัฒนาการบริหารจัดการ การศึกษา รวมถึงการบริหารจัดการระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) ที่นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถ ทางการแข่งขันทางการศึกษาในระดับนานาชาติ โดยประเด็นวิจัยทางการศึกษากายได้ด้านที่ ๓ ประกอบด้วย ๑) การศึกษาที่มีคุณภาพ ตัวอย่างการวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) เช่น การพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อรองรับรูปแบบ การศึกษาที่หลากหลาย และการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เป็นต้น และตัวอย่างการวิจัยในประเด็น ที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) เช่น นวัตกรรมการเรียนการสอน นวัตกรรมการแนะแนว และนวัตกรรม การติดตามประเมินผลแพลตฟอร์มการศึกษา เป็นต้น ๒) ความเสมอภาค - ลดความเหลื่อมล้ำ ตัวอย่าง การวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) เช่น ระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น และเหมาะสมกับบริบทโรงเรียน/ พื้นที่ ระบบการดูแลช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง การมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา การกระจายทรัพยากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และมาตรการเชิงระบบเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น และตัวอย่างการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) เช่น นวัตกรรมสนับสนุนการเข้าถึงการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเงินเพื่อการศึกษา เป็นต้น และ ๓) ประสิทธิภาพทางการศึกษา ตัวอย่างการวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) เช่น การลงทุน การจัดสรรและการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและได้ประโยชน์สูงสุด และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการลงทุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น และตัวอย่างการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) เช่น นวัตกรรมการเงินเพื่อการศึกษา ช่องว่างระหว่างรุ่น (Generation Gap) และการปิดช่องว่างระหว่างรุ่น และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอย เป็นต้น

ด้านที่ ๔...

“เรียนดี มีความสุข”

ด้านที่ ๔ การวิจัยเพื่อสร้างระบบนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) ที่สนับสนุนให้เกิดการศึกษาที่มีคุณภาพ ปราศจากความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดองค์ความรู้หรือข้อเสนอใหม่ที่เอื้อให้เกิดระบบนิเวศทางการศึกษาที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ประเด็นวิจัยทางการศึกษาภายใต้ด้านที่ ๔ ได้แก่ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา/การเรียนรู้ ตัวอย่างการวิจัยพื้นฐาน (Fundamental Research) เช่น โอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน การบูรณาการเทคโนโลยีกับการเรียนการสอน ความปลอดภัย และจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก AI และการวัดผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้สนับสนุนครูและนักเรียน เป็นต้น และตัวอย่างการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ (Emerging Research) เช่น การนำเทคโนโลยี และ AI มาใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ และการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรที่มุ่งเน้นทักษะและสมรรถนะด้านสื่อเทคโนโลยีและ AI เพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น

ทั้งนี้ การส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาทั้ง ๘ ประเด็นข้างต้นของทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ครอบคลุมทั้งกลุ่มนโยบายและกลุ่มปฏิบัติ แต่จุดเน้นอาจแตกต่างกัน กล่าวคือ ๑) กลุ่มนโยบาย ในการวิจัยพื้นฐาน มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายของแต่ละประเด็น และการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ส่งเสริมนวัตกรรมและการปรับเปลี่ยนเชิงระบบ และ ๒) กลุ่มปฏิบัติ ในการวิจัยพื้นฐาน มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในงานที่เผชิญอยู่ และการวิจัยในประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมที่ใช้ในการทำงานและพัฒนางานตามบทบาทหน้าที่ นอกจากนี้ มีการกำหนดกลไกเพื่อสร้างผลลัพธ์การดำเนินงาน ประกอบด้วย ๑) กลไกการจัดสรรทุนวิจัยเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน มีการประสานให้เกิดเวทีความร่วมมือในการให้ทุนวิจัยทั้ง ๘ ประเด็นที่หนุนเสริมกัน ๒) พัฒนากลไกบริหารจัดการระดับพื้นที่หรือระดับนิเวศทางการศึกษา (Ecosystem) ให้มีความเข้มแข็งเพื่อพัฒนาระบบการวิจัยของประเทศในระยะยาว ๓) พัฒนาระบบการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน (co-creation) มากขึ้น และ ๔) การประเมินนโยบายจากผลลัพธ์ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

๔.๑ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑.๑ มีกรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลให้หน่วยงาน/ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิจัยอย่างเป็นระบบ มุ่งไปทิศทางเดียวกันส่งผลให้เกิดพลังการเปลี่ยนแปลง และตอบโจทย์ความต้องการทางการศึกษาอย่างแท้จริง

๔.๑.๒ ประเทศไทยมีองค์ความรู้และข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาการศึกษาที่ยืดหยุ่น ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน อันจะทำให้การพัฒนาการศึกษามีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในนโยบายและแผนทางการศึกษาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

๔.๒ ผลกระทบ...

๔.๒ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

เกิดผลกระทบเชิงบวก กล่าวคือ การมีทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ช่วยให้การลงทุนด้านการวิจัยทางการศึกษามีทิศทาง และสามารถลงทุนไปยังส่วนที่มีช่องว่าง (Gap) ส่งผลให้การลงทุนด้านการวิจัยทางการศึกษาภายใต้งบประมาณจำกัดมีความคุ้มค่ามากขึ้น นอกจากนี้ ยังส่งผลให้มียอดความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาด ส่งผลให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ คณะกรรมการสภาการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ มีมติให้ความเห็นชอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐

๖.๒ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เห็นว่าทิศทางและแนวโน้มนโยบายการศึกษาและการวิจัยทางการศึกษาตามที่สรุปใน (ร่าง) กรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษา มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต และสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๖.๓ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เห็นว่า (ร่าง) กรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางการศึกษาของชาติ มีเป้าหมายในการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน และเนื้อหามีความครบถ้วนตรงกับสถานการณ์ทางการศึกษาในปัจจุบัน และครอบคลุมทั้งการวิจัยพื้นฐาน และการวิจัยสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๖.๔ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้
๑) การจัดทำประเด็นวิจัยควรพิจารณาเสนอประเด็นที่ยังไม่มีการดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน
๒) อาจพิจารณาสังเคราะห์จุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์สำคัญที่จำเป็นต้องมีการวิจัยด้านการศึกษา และ ๓) การใช้กลไกในการบริหารจัดการระบบวิจัยในปัจจุบันในการร่วมกำหนดประเด็นการวิจัยด้านการศึกษาที่สำคัญ ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำข้อคิดเห็นข้างต้นไปปรับปรุงทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ ก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีผู้แทนเป็นกรรมการในคณะกรรมการสภาการศึกษาที่ร่วมพิจารณาด้วยแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระบุหน้าที่ของสภาการศึกษาไว้ในมาตรา ๓๓ (๒) ให้สภาการศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา โดยการเสนอแนะนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๘. ข้อเสนอ...

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสภาการศึกษาขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๘.๑ เห็นชอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ตามที่
สภาการศึกษาเสนอ

๘.๒ มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานให้ทุนและหน่วยงานทำวิจัย
นำทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ไปใช้เป็นกรอบในการพิจารณาให้ทุน
และจัดทำงานวิจัยทางการศึกษาตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(เพิ่มพูน ชิดชอบ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๓๑๖ หรือ ๐๘ ๑๖๘๔ ๘๓๖๓ (นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์)

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๐๘๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ runгнаpa2.c@gmail.com